

Veileder til produksjonsområdeforskriftens § 12

Søknadsrunde 2021

Generell informasjon:

Formålet med unntaksbestemmelsen i forskrift om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret 16. januar 2017 nr. 61 (produksjonsområdeforskriften) § 12 er at aktører som oppfyller kriteriene i § 12 og derfor påvirker miljøet i vesentlig mindre grad enn andre, skal kunne få tilbud om økt produksjonskapasitet uavhengig av status i produksjonsområdet der lokaliteten befinner seg. Det følger samtidig av produksjonsområdeforskriften § 9 om nedbygging av produksjonskapasitet i produksjonsområder med uakseptabel miljøpåvirkning (rødt lys) at «Nedjustering i eller i medhold av denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser som er kvalifisert for tilbud om kapasitetsøkning etter § 12.»

Fravær av påvirkning på miljøet kan etter kriteriene i § 12 skje ut fra driftsform (f.eks. anlegg med teknologi som ikke gir utslipp av lus), eventuelt på grunnlag av svært lave lusetall og tilnærmet fravær av medikamentell behandling.

Dersom kriteriene er oppfylt, vil et eventuelt tilbud om kapasitetsøkning gjelde en eller flere tillatelser som er tilknyttet lokaliteten som oppfyller kvalifiseringskriteriene, avgrenset til hvor stor del av den samlede tilknyttede tillatelseskapasiteten som faktisk er benyttet på lokaliteten, jf. § 12 tredje ledd. Vurderingen etter § 12 tredje ledd kan få som konsekvens at det ikke gis et tilbud om økt kapasitet eller at tilbudet blir svært begrenset, for eksempel fordi fisk har blitt flyttet mellom anlegg i løpet av produksjonssyklusen. (§ 12 tredje ledd nr. 3).

Ved en eventuell reduksjon av tillatelseskapasitet i et produksjonsområde vil tillatelsene som tilbudet omfatter og som er hjemmehørende i det aktuelle produksjonsområdet, avgrenset til hvor stor del av den samlede tilknyttede tillatelseskapasiteten som faktisk er benyttet på lokaliteten, ikke bli redusert.

Mattilsynet gjør for øvrig oppmerksom på at Nærings- og fiskeridepartementet i den forbindelse vil utarbeide egne forskrifter om kapasitetsøkning og reduksjon av produksjonskapasitet, hvor det blant annet vil settes frister for å søke om økt kapasitet på bakgrunn av unntak og innbetaling av fastsatt vederlag osv.

Dersom Mattilsynet kommer til at kriteriene for unntak er oppfylt, vil oppdretter måtte dokumentere hvor stor del av den tilknyttede tillatelseskapasiteten som er benyttet på lokaliteten. Det er ikke nødvendig å sende inn slik dokumentasjon før denne eventuelt blir etterspurt av myndighetene.

Ny praksis siden forrige runde

Etter at Nærings- og fiskeridepartementet opphevet et vedtak i forrige runde der lokaliteter som var driftet med produksjonssykluser som ble avsluttet ved at fisken ble flyttet, har Mattilsynet endret

praksis. Disse lokalitetene diskvalifiseres ikke etter § 12 første og annet ledd, selv om de ikke har gjennomført hele, ordinære «produksjonssykluser».

Departementet har også opphevet et vedtak der datoen det var gjennomført telling av lakselus på en lokalitet falt utenfor perioden 1. april-30. september. Også på dette punktet har Mattilsynet endret praksis. Det betyr at det avgjørende for om det rapporterte lusetallet skal vurderes i kapasitetsøkningssaken er når tellingen er foretatt.

Hvilke tillatelser omfattes

Produksjonsområdeforskriften gjelder kommersielle tillatelser til akvakultur av matfisk med laks, ørret og regnbueørret i sjø, og tildelte utviklingstillatelser, dvs. tillatelser som er registrert i akvakulturregisteret. Den gjelder ellers ikke tillatelser til særlige formål, slik som forskningstillatelser, undervisningstillatelser, visningstillatelser, stamfiskstillatelser, slaktemerdtillatelser eller landbasert oppdrett.

Vurdering av avsluttede produksjonssykluser

Vurdering av kriterier og dokumentasjon gjøres for produksjonssykluser som på søknadstidspunktet er avsluttet.

Lokaliteter med pålegg om midlertidig reduksjon av maksimal tillatt biomasse pga lus

Søknader for lokaliteter der vedtak om midlertidig reduksjon av maksimal tillatt biomasse etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg mv. har vært gjeldende på lokaliteten for den siste gjennomførte produksjonssyklusen, vil bli avslått.

Pålegg om midlertidig reduksjon av biomasse på en lokalitet er et virkemiddel når oppdretter ikke etterlever kravene i forskrift om lakselusbekjempelse. Lokaliteter med for høye lusetall over tid innebærer en betydelig smitterisiko av lakselus for fisk på lokaliteten, i naboanlegg og for villfisk. Eventuell økning av kapasitet etter produksjonsområdeforskriftens § 12 vurderes etter kriterier for liten eller ingen påvirkning på miljøet. Det vil være i strid med formål og innhold i de ulike regelsettene om en i perioden der det er pålagt restriksjoner på produksjonsvolum på lokalitet for manglende etterlevelse av luseregelverket, samtidig kunne vurderes å oppfylle kriterier som gir økning på tillatelsesnivå på samme lokalitet.

Mangel på lakselusrapportering

For å kunne vurdere om kriteriene er oppfylt, forutsettes at det foreligger ukentlig rapportering etter forskrift om lakselusbekjempelse. Søknader der slik dokumentasjon mangler vil bli avvist.

Medikamentell behandling

Det skal ikke være behandlet medikamentelt mer enn 1 gang under siste produksjonssyklus. Med behandlet medikamentelt, menes i denne sammenheng enhver medikamentell behandling, uavhengig av om det er enkeltmerd(er) eller hele anlegget som er behandlet.

Søknad, skjema, dokumentasjon

Oppdretter som ønsker å få vurdert om kriteriene for kapasitetsøkning på konkret lokalitet er oppfylt, sender søknad på fastsatt skjema (vedlagt) til Mattilsynet.

Søknaden sendes: postmottak@mattilsynet.no

Innsendelsen og alle vedlegg merkes **Kapasitetsøkning unntak 2021**.

Hvilken dokumentasjon som skal sendes inn sammen med søknadsskjemaet fremgår av søknadskjemaet.

Ved eventuelt tunge vedlegg til søknadskjemaet:

- Gå inn på www.mattilsynet.no **Kontakt oss** (øverst til høyere)
- Se under **E-post**, «For å sende store filer til oss, bruk dette skjemaet»
<https://mattilsynet.filemail.com/>

Søker vil få bekreftelse fra Mattilsynets postmottak om at oversendelse er mottatt.

Søker er selv ansvarlig for å påse at slik bekreftelse er mottatt.

Ta kontakt med Mattilsynet dersom du ikke mottar bekreftelse fra postmottak ved innsending.

Frist

Frist for innsending er: 1. mars 2021.

Saksgang

Mattilsynets region vurderer om kriteriene etter § 12 er oppfylt, se § 12 fjerde ledd. Det fattes enkeltvedtak om kriteriene for kapasitetsøkning er oppfylt eller ikke. Vedtaket kan påklages etter forvaltningslovens vanlige regler. Mattilsynets hovedkontor er klageinstans.

Gebyr

Etter produksjonsområdeforskriften § 12, sjette ledd skal det betales gebyr for tilsyn utført etter bestemmelsen.

Gebyr vil bli beregnet med henvisning til bestemmelsene i matloven og akvakulturloven, jf. forskrift om gebyr til dekning av utgifter ved tilsyn og kontroll med fiskehelse og fiskevelferd i akvakulturanlegg FOR-2017-04-03-426, §§ 3 og 5.

Det vil i de fleste sakene være aktuelt med gebyr tilsvarende dokumentkontroll etter § 5.

Når Mattilsynet bruker seks timer eller mer på dokumentkontroll skal det betales et gebyr på kr 4 710. Når Mattilsynet bruker fra tre opp til seks timer på dokumentkontroll skal det betales et gebyr på kr 2 355.

Dersom det må gjøres fysisk inspeksjon på anlegget som ledd i saksbehandling av om kriteriene er oppfylt, vil det også ilegges gebyr tilsvarende kostnader ved inspeksjon etter § 3. *Når Mattilsynet bruker 12 timer eller mer på inspeksjon, skal det betales et gebyr på kr 9 425. Når Mattilsynet bruker fra seks opp til 12 timer på inspeksjon, skal det betales et gebyr på kr 4 710. Når Mattilsynet bruker fra tre opp til seks timer på inspeksjon, skal det betales et gebyr på kr 2 355.*

Det gis ikke ytterligere forhåndsvarsel om gebyr for dokumentkontroll eller inspeksjon. Vedtak om gebyr fattes samtidig med regionens vedtak om kriteriene er oppfylt. Gebyr ilegges uavhengig av om kriteriene er oppfylt eller ikke, og innkreves på vanlig måte. Vedtak om gebyr kan påklages.

Nærmere om kriteriene i § 12 første og annet ledd:

Det kan søkes kapasitetsøkning etter § 12 ut fra to ulike sett med kriterier:

§ 12. Tilbud om kapasitetsøkning uavhengig av miljøstatus i produksjonsområdet

Uavhengig av miljøstatus i produksjonsområdet, kan departementet gi tilbud til innehaver av tillatelse som har lokaliteter der

a) lakseluslarver ikke slippes ut i frie vannmasser, og dette er dokumentert for den sist gjennomførte produksjonssyklusen og samtidig for en periode på minimum 12 måneder av en uhildet faginstans, eller

b) det

1. var færre enn 0,1 voksne hunnlus per fisk ved alle tellinger i perioden 1. april til 30. september, eller at utslippet av egg og frittsvømmende stadier av lakselus til miljøet ikke er større enn det utslippet ville ha vært fra et tilsvarende antall fisk med et lusenivå på 0,1 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk, og

2. behandlet medikamentelt mot lakselus ikke mer enn 1 gang under den siste produksjonssyklusen. Dersom produksjonssyklusen er kortere enn 12 måneder, forlenges perioden bakover i tid til 12 måneder men samtidig slik at hele produksjonssyklusen omfattes.

Selv om det observerte lusenivået på en lokalitet overskrider lusegrensen angitt i første ledd, kan departementet likevel gi tilbud til innehaver av tillatelse så fremt den observerte verdien

1. oversteg 0,17 kun ved en telling per periode nevnt i første ledd bokstav a, og

2. et lusenivå høyere enn 0,1 voksne hunnlus ikke ble påvist i mer enn tre påfølgende tellinger i løpet av perioden. ...»

Søknader etter § 12 første ledd bokstav a):

«... lakseluslarver ikke slippes ut i frie vannmasser, og dette er dokumentert for den sist gjennomførte produksjonssyklusen og samtidig for en periode på minimum 12 måneder av en uhildet faginstans ...»

Denne bestemmelsen er særlig aktuell ved bruk av teknologiske løsninger som motvirker spredning av lakselus.

Dokumentasjonen på fravær av utslipp må foreligge og framlegges for den siste gjennomførte produksjonssyklusen. Dersom denne produksjonssyklusen er kortere enn ett år, må det uansett sendes opplysninger for en periode på minimum 12 måneder tilbake i tid.

Dersom man søker på bakgrunn av en modell med beregning av utslipp av egg og frittsvømmende stadier til miljøet, må modell og beregning på aktuelt anlegg, og fravær av utslipp av lakseluslarver være dokumentert av en uhildet faginstans.

Uhildet faginstans vil i denne sammenheng være en enhet med faglig kompetanse som kjenner anlegget og ikke er ansatt i virksomheten.

Dokumentasjon skal være en skriftlig, signert erklæring som inneholder og bekrefter informasjonen i avsnittene over.

Søknader etter § 12 første ledd bokstav b):

For dette søknadsalternativet er kravet at det

«1. var færre enn 0,1 voksne hunnlus per fisk ved alle tellinger i perioden 1. april til 30. september, eller at utslippet av egg og frittsvømmende stadier av lakselus til miljøet ikke er større enn det utslippet ville ha vært fra et tilsvarende antall fisk med et lusenivå på 0,1 voksne hunnlus i gjennomsnitt per fisk, og

2. behandlet medikamentelt mot lakselus ikke mer enn 1 gang under den siste produksjonssyklusen. Dersom produksjonssyklusen er kortere enn 12 måneder, forlenges perioden bakover i tid til 12 måneder, men samtidig slik at hele produksjonssyklusen omfattes.

Selv om det observerte lusenivået på en lokalitet overskrider lusegrensen angitt i første ledd, kan departementet likevel gi tilbud til innehaver av tillatelse så fremt den observerte verdien

1. oversteg 0,17 kun ved en telling per periode nevnt i første ledd bokstav a, og

2. et lusenivå høyere enn 0,1 voksne hunnlus ikke ble påvist i mer enn tre påfølgende tellinger i løpet av perioden.

Ved dette alternativet stilles det krav til svært lave nivåer av lus samtidig med at disse nivåene skal være oppnådd med et minimum av medikamentell behandling.

Kravet om færre enn 0,1 voksne hunnlus per fisk gjelder for hver uke det har stått fisk i anlegget i perioden 1. april til 30. september i årene 2019 og 2020.

For å justere for statistiske tellefeil, er det presisert i andre ledd at den observerte verdien kan overstige 0,17 bare ved en telling per periode og et lusenivå høyere enn 0,1 ikke er påvist i mer enn tre påfølgende tellinger per periode.

Perioden 1. april - 30. september starter rundt/i uke 13 og slutter rundt/i uke 39. Forskrift om lakselusbekjempelse § 10 krever at oppdrettere rapporterer nivåer av lakselus en gang i uken. Det er for *tellinger gjennomført i perioden 1. april til 30. september* § 12 stiller særlig strenge krav til lave lusetall.

Hvis ukens rapporterte telling er gjennomført på en dato som faller utenfor perioden, vil dette derfor ikke diskvalifisere lokaliteten, selv om lusenivået ligger høyere enn det § 12 stiller krav om. En må kunne vise til rapporterte tellinger for hver uke i perioden 1. april til 30. september i 2019 og 2020 for alle uker det har vært fisk i anlegget. Alle rapporterte tellinger skal vedlegges søknaden som

dokumentasjon. Mattilsynet vil sammenholde innsendt dokumentasjon med øvrige foreliggende opplysninger gjennom rapportering, tilsynsrapporter mm. om status på lokaliteten opp mot kravene i forskrift 5. desember 2012 nr. 1140 om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg (forskrift om lakselusbekjempelse).

Dersom en ikke dokumenterer etter lusetall ved tellinger, men etter utslipp av lus, gjelder de samme kriterier for dokumentasjon som etter bestemmelsens første alternativ.

Det er i tillegg krav til at det ikke skal være gjennomført medikamentell behandling av fisk i anlegget mer enn 1 gang under den siste produksjonssyklusen. Dersom den siste gjennomførte produksjonssyklusen av driftsmessige årsaker har vært kortere enn 12 måneder, må det dokumenteres opplysninger vedrørende medikamentell behandling for en periode på minimum 12 måneder tilbake i tid.

En «produksjonssyklus» kan være kortere enn de ordinære to årene. Dette gjelder særlig lokaliteter der det settes ut liten fisk som senere er planlagt flyttet til en ny påvekstlokalitet – gjerne omtalt som «barnehage». På slike lokaliteter kan det derfor innenfor en toårsperiode, og dermed perioden mellom hver vekstvurdering, kunne være flere «produksjonssykluser». Ettersom korte «produksjonssykluser» gir et relativt svakt grunnlag for å vurdere produksjonen med hensyn til unntakskriteriene, er det for disse lokalitetene ikke tilstrekkelig å legge til grunn kun den siste produksjonssyklusen i vurderingen av om kriteriene for unntak er oppfylt eller ikke. Kvalifiseringsperioden trekkes derfor bakover i tid, over minimum 12 måneder, slik at perioden 1. april – 30. september alltid inkluderes.

Med behandlet medikamentelt, menes i denne sammenheng enhver medikamentell behandling, uavhengig av om det er enkeltmerd(er) eller hele anlegget som er behandlet.

For å dokumentere status på medikamentelle behandlinger skal det fremlegges en signert erklæring fra anleggets fiskehelsetjeneste ved søknaden. Den signerte erklæringen skal inneholde opplysninger om hvilke(n) behandling som er gjennomført i den siste gjennomførte produksjonssyklusen med angivelse av fra dato og til dato, ev de siste 12 måneder med fisk i sjø ved kortere syklus. Erklæringen vil innebære dokumentasjon på hvilken medikamentell behandling som er gjennomført, og bekrefte fravær av ytterligere slik behandling innenfor angitte periode.
